DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 2 juli 2009 *

I mål C-32/08,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Juzgado de lo Mercantil nr 1 de Alicante och nr 1 de Marca Comunitaria (Spanien) genom beslut av den 18 januari 2008, som inkom till domstolen den 28 januari 2008, i målet

Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA)

mot

Cul de Sac Espacio Creativo SL,

Acierta Product & Position SA,

* Rättegångsspråk: spanska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna M. Ilešič (referent), A. Tizzano, A. Borg Barthet och E. Levits,

generaladvokat: P. Mengozzi,
justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 29 januari 2009,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA), genom J. Sanmartín Sanmartín, abogada,

— Cul de Sac Espacio Creativo SL, genom O.L. Herreros Chico, abogado,

— Acierta Product & Position SA, genom T. Sánchez Morgado, abogada,

— Förenade kungarikets regering, genom I. Rao, i egenskap av ombud, biträdd av S. Malynicz, barrister,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom I. Martínez del Peral och H. Krämer, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 26 mars 2009 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 14.1, 14.3 och 88.2 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning (EGT L 3, 2002, s. 1) (nedan kallad förordningen).

2 Denna begäran har framställts i ett mål mellan Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (nedan kallad FEIA) och bolagen Cul de Sac Espacio Creativo SL (nedan kallat Cul de Sac) samt Acierta Product & Position SA (nedan kallat Acierta) och avser frågan om äganderätten till gemenskapsformgivningar av väggur.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Av skäl 1 i förordningen framgår att denna har till syfte att skapa ”en gemenskapsformgivning med enhetligt skydd och enhetlig verkan inom gemenskapens hela territorium”.

4 I skäl 8 i förordningen föreskrivs följande:

”Ett mer lättillgängligt system för formskydd som är anpassat till den inre marknadens behov är därför väsentligt för gemenskapens näringsliv.”

5 Skäl 9 i förordningen har följande lydelse:

”De materiella bestämmelserna om formskydd i denna förordning bör anpassas till motsvarande bestämmelser i direktiv 98/71/EG om mönsterskydd [Europaparlamentets och rådets direktiv 98/71/EG av den 13 oktober 1998 om mönsterskydd (EGT L 289, s. 28)].”

6 Av skäl 16 i förordningen framgår följande:

”Några [sektorer i Gemenskapens ekonomi] skapar en stor mängd formgivningar för produkter med kort kommersiell livslängd, och i detta fall är det en fördel med skydd utan de belastningar som registreringsformaliteter innebär, medan skyddstiden är av underordnad betydelse. …”

7 I skäl 21 i förordningen anges följande:

”… En oregistrerad gemenskapsformgivning bör … endast medföra rätt att förhindra efterbildning. …”

8 Skäl 25 i förordningen har följande lydelse:

”De industrisektorer som under korta tidsperioder skapar en stor mängd formgivningar som kan ha kort livslängd och av vilka kanske endast några få slutligen saluförs kommer att kunna dra fördel av den oregistrerade gemenskapsformgivningen. Det finns också inom dessa sektorer ett behov av att lättare få tillgång till den registrerade gemenskapsformgivningen. Detta behov bör tillgodoses genom möjligheten att sammanföra flera formgivningar i en gemensam ansökan. De formgivningar som ingår i en gemensam ansökan får emellertid behandlas oberoende av varandra när det gäller … överlåtelse …”

9 Av skäl 31 i förordningen framgår följande:

”Denna förordning utesluter inte att det på formgivningar som skyddas genom gemenskapsformgivning tillämpas bestämmelser om industriellt rättsskydd eller andra relevanta bestämmelser i medlemsstaternas lagstiftning, till exempel bestämmelser om formskydd förvärvat genom registrering eller bestämmelser om oregistrerade formgivningar …”

10 Enligt lydelsen i artikel 1.2 a i förordningen ska

”[e]n gemenskapsformgivning … skyddas

a. såsom en ”oregistrerad gemenskapsformgivning”, om den görs tillgänglig för allmänheten på det sätt som föreskrivs i denna förordning”.

11 I artikel 1.3 föreskrivs emellertid att

”[e]n gemenskapsformgivning skall ha en enhetlig karaktär. Den skall ha samma rättsverkan i hela gemenskapen. Den får … överlåtas … endast med avseende på hela gemenskapen. Denna princip skall gälla om inte annat föreskrivs i denna förordning”.

12 Avdelning II i förordningen, som har rubriken ”Formskyddslagstiftning”, innehåller bland annat avsnitt 1, som har rubriken ”Skyddskrav”, och omfattar artiklarna 3–9, avsnitt 3, som har rubriken ”Rättigheter avseende gemenskapsformgivningar”, och artiklarna 14–18 samt avsnitt 5, som har rubriken ”Ogiltighet” och utgörs av artiklarna 24–36.

13 I artikel 3 a i förordningen definieras ”formgivning” som ”en produkts eller en produktdels utseende som beror av detaljer som finns på själva produkten och/eller i produktens ornament och som särskilt kan vara linjer, konturer, färger, form, ytstruktur och/eller material.”

14 Artikel 11 i förordningen har rubriken ”Skyddstid för oregistrerad gemenskapsformgivning”. I artikel 11.1 föreskrivs följande:

”En formgivning som uppfyller kraven i avsnitt 1 skall skyddas som en oregistrerad gemenskapsformgivning under tre år räknat från den dag då formgivningen för första gången gjordes tillgänglig för allmänheten inom gemenskapen.”

15 Artikel 14 i förordningen har rubriken ”Rätt till gemenskapsformgivningar”. I artikel 14.1 och 14.3 föreskrivs följande:

”1. Rätten till en gemenskapsformgivning skall tillkomma formgivaren eller den till vilken rätten har övergått.

…

3. Om en formgivning har skapats av en anställd som ett led i dennes arbetsuppgifter eller enligt arbetsgivarens instruktioner, skall rätten till gemenskapsformgivning emellertid tillkomma arbetsgivaren, om inte annat har avtalats eller föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning."

16 Artikel 19 i förordningen har rubriken "Rättigheter knutna till gemenskapsformgivningar". I artikel 19.2 föreskrivs följande:

"En oregistrerad gemenskapsformgivning skall dock ge innehavaren rätt att hindra de handlingar som avses i punkt 1 endast om den bestridda användningen är ett resultat av att den skyddade formgivningen efterbildats."

17 Artikel 25 i förordningen har rubriken "Ogiltighetsgrunder". I artikel 25.1 c föreskrivs att en gemenskapsformgivning får förklaras ogiltig endast om "rättighetshavaren enligt ett domstolsbeslut inte har rätt till gemenskapsformgivningen i enlighet med artikel 14."

18 Artikel 27 i förordningen har rubriken "Gemenskapsformgivnings likställighet med nationellt formskydd". I artikel 27.1 anges följande:

"Om inte annat följer av artiklarna 28, 29, 30, 31 och 32 skall en gemenskapsformgivning som förmögenhetsobjekt i sin helhet och inom hela gemenskapen behandlas som ett nationellt formskydd i den medlemsstat

a) på vars territorium innehavaren den relevanta dagen har sitt säte eller sin hemvist, eller

b) om punkt a inte är tillämplig, på vars territorium innehavaren den relevanta dagen har ett driftställe.”

19 Avdelning IX i förordningen, som har rubriken ”Behörighet och förfarande i mål om gemenskapsformgivningar”, innefattar avsnitt 2, som har rubriken ”Tvister om intrång i och giltighet av gemenskapsformgivningar”. I detta återfinns artikel 88.

20 Artikel 88 i förordningen har rubriken ”Tillämplig lag”. I artikel 88.1 och 88.2 föreskrivs följande:

”1. Domstolarna för gemenskapsformgivningar skall tillämpa bestämmelserna i denna förordning.

2. I de frågor som inte regleras av denna förordning skall en domstol för gemenskapsformgivningar tillämpa det egna landets lagstiftning, inklusive dess internationella privaträtt.”

21 Artikel 96 i förordningen har rubriken ”Förhållande till andra skyddsformer i nationell rätt”. I artikel 96.1 föreskrivs följande:

”Bestämmelserna i denna förordning skall inte påverka tillämpningen av några bestämmelser i gemenskapsrätten eller i den berörda medlemsstatens lagstiftning om oregistrerade formgivningar …”

22 Enligt skäl tre i direktiv 98/71 har detta till syfte att medlemsstaternas lagstiftning om mönsterskydd ska närma sig varandra.

23 I artikel 2 i direktiv 98/71 preciseras att direktivet särskilt ska tillämpas på mönsterrätter som är registrerade av medlemsstaternas centrala immaterialrätts-myndigheter eller av Beneluxländernas myndighet för mönsterregistrering.

24 Enligt artikel 11.1 c i direktiv nr 98/71 ska

”[e]tt mönster … vägras registrering eller, om mönstret redan är registrerat,... mönsterrätten förklaras ogiltig om

…

c) sökanden eller mönsterrättsinnehavaren inte har rätt till mönstret enligt lagstiftningen i den berörda medlemsstaten”.

Den nationella lagstiftningen

25 Tillämpningsområdet för lag nr 20/2003 om rättsligt skydd för industriell formgivning (ley 20/2003, de Protección Jurídica del Diseño Industrial) av den 7 juli 2003 (BOE nr 162 av den 8 juli 2003, s. 26348, nedan kallad LPJDI) omfattar endast registrerade formgivningar.

26 I artikel 14.1 LPJDI föreskrivs att ”[r]ätten att registrera en formgivning ska tillkomma formgivaren eller den till vilken rätten har övergått”.

27 I artikel 15 LPJDI, som har rubriken ”Formgivningar skapade inom ramen för ett anställningsförhållande eller tjänsteavtal”, föreskrivs följande:

”Om en formgivning har skapats av en anställd som ett led i dennes arbetsuppgifter eller enligt företagarens eller arbetsgivarens instruktioner, eller enligt uppdrag inom ramen för ett tjänsteavtal, ska rätten att registrera formgivningen tillkomma företagaren eller den avtalspart som lämnat uppdraget att skapa formgivningen, om inte annat har avtalats.”

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

28 FEIA genomförde ett projekt kallat D'ARTES, inom vilket femtio hantverksateljéer inom olika verksamhetsområden, tack vare ett formgivningsprojekt under ledning av en fackman på området, kunde skapa en serie föremål med målet att saluföra dessa.

29 Bolaget AC&G SA (nedan kallat AC&G) slog i egenskap av ombud för projektet D'ARTES fast dess praktiska villkor och hade i uppdrag att välja ut formgivare och sluta avtal med dessa.

30 Härigenom slöt AC&G ett muntligt avtal, som inte var underställt den spanska arbetslagstiftningen, med Cul de Sac, enligt vilket detta bolag var ansvarigt för formgivningen av en produktserie och att ge hantverkaren teknisk assistans vid framställningen av dessa produkter. Som ersättning för tjänsten uppbar Cul de Sac ett belopp på 1 800 euro exklusive skatt från AC&G.

31 Cul de Sac formgav en serie väggklockor (gökur), som tillverkades inom ramen för projektet D'ARTES av hantverkaren Verónica Palomares och presenterades i april 2005 under beteckningen Santamaríakollektionen.

32 Cul de Sac och Acierta tillverkade och saluförde därefter gökur under beteckningen Timeless -kollektionen.

33 FEIA ansåg att dessa gökur var en efterbildning av de oregistrerade gemenskapsformgivningar som utgjorde Santamariakollektionen och som bolaget ansåg sig vara innehavare av dels på grund av sin roll som fadder och främsta finansiär av projektet, dels på grund av att AC&G hade överlåtit ensamrätten att utnyttja de produkter som framställts inom ramen för projektets första upplaga till bolaget. FEIA lämnade därför

in en stämningsansökan mot Cul de Sac och Acierta, i första hand för olaga efterbildning av gemenskapsformgivningarna och i andra hand för att bolagen gjort sig skyldiga till illojal konkurrens.

34 FEIA gjorde särskilt gällande att den oregistrerade gemenskapsformgivningen av uren i Santamariakollektionen enligt artikel 15 LPJDI tillhör FEIA, eftersom Cul de Sac framställde denna formgivning på uppdrag av AC&G, som innehade funktionen av ”synligt” ombud för FEIA inom ramen för ett tjänsteavtal enligt vilket ersättning utgår.

35 Cul de Sac och Acierta bestred att AC&G och/eller FEIA har varit eller är innehavare av de ovannämnda formgivningarna och, följaktligen, att FEIA har talerätt i målet.

36 Juzgado de lo Mercantil nr 1 de Alicante och nr 1 de Marca Comunitaria anser att FEIA kan åberopa äganderätt till de formgivningar som är i fråga i målet vid den nationella domstolen endast om AC&G, som överlåtit dessa till FEIA, självt var innehavare av rättigheterna till de ovannämnda formgivningarna.

37 Mot denna bakgrund beslutade Juzgado de lo Mercantil nr 1 de Alicante och nr 1 de Marca Comunitaria att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska artikel 14.3 i förordning nr 6/2002 tolkas så, att den endast avser gemenskapsformgivningar som skapats inom ramen för ett anställningsförhållande där skaparen/formgivaren är bunden av ett avtal som omfattas av arbetsrättens bestämmelser och som uppfyller kraven på att denne stadigvarande arbetar under en annan persons ledning och för dennes räkning?

2) Eller ska begreppen ’anställd’ och ’arbetsgivare’ i artikel 14.3 i förordning nr 6/2002 ges en vid tolkning så att de omfattar andra fall än anställningsförhållanden – exempelvis förhållanden där en enskild person (formgivare) via ett civilrättsligt avtal (där det alltså inte föreskrivs att en enskild person stadigvarande arbetar under en annan persons ledning och för dennes räkning) åtar sig att skapa en formgivning för någon annan till ett fast pris – och formgivningen därmed anses tillhöra uppdragsgivaren utom i de fall då det motsatta gäller enligt avtalet?

3) Om fråga nr 2 ska besvaras nekande, på grund av att skapandet av formgivningar som sker inom ett anställningsförhållande och skapandet av formgivningar inom ett förhållande som inte utgör ett anställningsförhållande utgör olika faktiska situationer,

   a) ska då den allmänna regeln i artikel 14.1 i förordning nr 6/2002 tillämpas, och ska därmed formgivningarna anses tillhöra formgivaren förutom då parterna avtalar om motsatsen, eller

   b) ska domstolen för gemenskapsformgivningar till följd av hänvisningen i artikel 88.2 i förordning nr 6/2002 tillämpa den nationella lagstiftningen som reglerar formgivningar?

4) För det fall hänvisningen till den nationella lagstiftningen är tillämplig, är det då möjligt att tillämpa den nationella rätten när denna innebär att formgivningar som skapats inom ramen för ett anställningsförhållande (vilka tillhör arbetsgivaren om inget annat avtalats) likställs (såsom är fallet i den spanska lagstiftningen) med formgivningar som skapats enligt uppdrag (vilka tillhör uppdragsgivaren om inget annat avtalats)?

5) Om fråga nr 4 ska besvaras jakande, strider då inte denna lösning (formgivningarna tillhör uppdragsgivaren om inget annat avtalats) mot det nekande svaret på fråga nr 2?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första och den andra frågan gällande tillämpningsområdet för artikel 14.3 i förordningen

38 Genom dessa frågor, som bör prövas gemensamt, vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 14.3 i förordningen även är tillämplig på gemenskapsformgivningar som skapats på uppdrag och sålunda utanför ett anställningsförhållande.

Yttranden som ingetts till domstolen

39 FEIA och Förenade kungarikets regering har yttrat sig till förmån för att artikel 14.3 i förordningen ska kunna tillämpas på gemenskapsformgivningar skapade på uppdrag och anser att denna bestämmelse, och i synnerhet begreppen arbetsgivare och anställd som den hänvisar till, inte enbart bör tolkas i enlighet med sin ordalydelse, utan även mot bakgrund av den allmänna systematiken i och syftet med det system i vilket dessa begrepp och denna bestämmelse ingår.

40 Europeiska gemenskapernas kommission, Cul de Sac och Acierta har däremot hävdat att den regel som föreskrivs i artikel 14.3 i förordningen är tillämplig enbart på formgivningar skapade inom ramen för ett anställningsförhållande.

41 Acierta och kommissionen har dessutom framhållit att artikel 14.3 i förordningen innehåller en avvikelse eller en undantagsregel från den allmänna principen i artikel 14.1, som i sig varken tillåter någon extensiv tolkning eller analog tillämpning på fall som inte uttryckligen anges.

42 Kommissionen anser slutligen att den föreslagna tolkningen bekräftas av förordningens förarbeten och antagningsförfarandet för denna samt överensstämmer med gemenskapsrättsliga och internationella bestämmelser om andra immaterialrättigheter.

Domstolens svar

43 Såsom följer av artikel 14.1 i förordningen tillkommer rätten till en gemenskapsformgivning formgivaren eller den till vilken rätten har övergått.

44 Av artikel 14.3 i förordningen framgår däremot att rätten till en gemenskapsformgivning ska tillkomma arbetsgivaren om en formgivning har skapats av en anställd som ett

led i dennes arbetsuppgifter eller enligt arbetsgivarens instruktioner, om inte annat har avtalats eller föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning.

45 De argument som FEIA och Förenade kungarikets regering har åberopat, nämligen att särskilt begreppen arbetsgivare och anställd som förekommer i artikel 14.3 ska ges en extensiv tolkning för att även kunna tillämpas på formgivningar som utförts på uppdrag, kan därför inte godtas.

46 Det ska härvid framhållas att gemenskapslagstiftaren genom denna bestämmelse har föreskrivit en särskild ordning vad gäller gemenskapsformgivningar som skapats inom ramen för ett anställningsförhållande.

47 Detta följer särskilt av att lagstiftaren vid utformningen av bestämmelsen har valt begreppet arbetsgivare som innehavare av rätten till en gemenskapsformgivning som skapats inom ramen för ett anställningsförhållande och inte det betydligt vidare begreppet uppdragsgivare.

48 För övrigt framgår det av ordalydelsen i artikel 14.3 i förordningen att arbetsgivaren blir innehavare till gemenskapsformgivningen då en anställd skapar denna som ett led i sina arbetsuppgifter eller enligt arbetsgivarens instruktioner.

49 Vad beträffar begreppet anställd ska det konstateras att gemenskapslagstiftaren i den ovannämnda bestämmelsen inte har valt det betydligt vidare begreppet uppdragstagare

som beteckning på den person som skapar en formgivning. Med begreppet anställd avses således en person som är underställd sin arbetsgivare vid skapandet av en formgivning inom ramen för ett anställningsförhållande.

50 Angående den del av den ovannämnda bestämmelsen som innehåller föreskriften ”om inte annat har avtalats eller föreskrivs i tillämplig nationell lagstiftning”, ska det understrykas att denna dels möjliggör för parterna i ett anställningsförhållande att utse en anställd till innehavare av en gemenskapsformgivning, dels möjliggör för medlemsstaterna att i sin nationella lagstiftning föreskriva att den anställde ska vara innehavare av en gemenskapsformgivning, i båda fallen under förutsättning att formgivningen har skapats inom ramen för ett anställningsförhållande.

51 Härav följer att gemenskapslagstiftaren har haft för avsikt att den särskilda ordning som föreskrivs i artikel 14.3 i förordningen ska avse ett särskilt avtalsförhållande, nämligen ett anställningsförhållande, vilket innebär att denna bestämmelse inte är tillämplig på andra avtalsförhållanden, som till exempel då en gemenskapsformgivning skapas på uppdrag.

52 Denna tolkning bekräftas dessutom av förordningens förarbeten.

53 Kommissionen har i detta hänseende gjort gällande att det i motiveringen till förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om gemenskapsformgivning (KOM(93) 342 slutlig av den 3 december 1993) preciseras att rätten till en gemenskapsformgivning tillkommer arbetsgivaren då formgivningen har skapats av en anställd som ett led i dennes arbetsuppgifter som följer av ett anställningsavtal.

54 Det är enligt kommissionen och såsom följer av punkterna 27–32 i generaladvokatens förslag till avgörande visserligen riktigt att det, utöver en bestämmelse gällande rätten till en gemenskapsformgivning skapad av en anställd, fanns en uttrycklig bestämmelse gällande rätten till en gemenskapsformgivning utförd på uppdrag i kommissionens första utkast till förslag till förordningen. Denna bestämmelse fördes emellertid inte in i förordningen.

55 Mot bakgrund av vad ovan anförts ska den första och den andra tolkningsfrågan besvaras så, att artikel 14.3 i förordningen inte är tillämplig på en gemenskapsformgivning som skapats på uppdrag.

Den tredje frågan a, som gäller tolkningen av artikel 14.1 i förordningen

56 Genom denna fråga vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 14.1 i förordningen bör tolkas så, att rätten till en gemenskapsformgivning tillkommer formgivaren förutom då denna rätt har överlåtits genom avtal.

Yttranden som ingetts till domstolen

57 FEIA anser att artikel 14 i sin helhet ska tolkas mot bakgrund av förordningens syften och med beaktande av lagstiftarens avsikt att endast införa en minimal reglering på området. FEIA har särskilt hänvisat till artiklarna 27, 88 och 96 i förordningen, som innehåller en hänvisning till de nationella lagstiftningarna och som tillåter att det i dessa föreskrivs ett skydd för gemenskapsformgivning som är mer omfattande än det skydd

som föreskrivs i förordningen. FEIA har vidare hänvisat till skälen 6, 8 och 9 i förordningen, i vilka det hänvisas till kraven i samband med iakttagandet av subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen och syftet att anpassa de materiella bestämmelserna i förordningen till motsvarande bestämmelser i direktiv 98/71.

58 FEIA har dessutom föreslagit att begreppet ”den till vilken rätten har övergått”, som förekommer i artikel 14.1 i förordningen, ska tolkas som en hänvisning till de olika möjliga sätt att förvärva rätten till formgivning som föreskrivs i medlemsstaternas lagstiftningar, inbegripet det sätt som föreskrivs i LPJDI till förmån för uppdragsgivaren.

59 Enligt kommissionen, Acierta och Cul de Sac innehåller artikel 14.1 i förordningen en allmän bestämmelse som innebär att rätten till formgivningen ska tillfalla formgivaren. Det enda undantaget till denna regel återfinns i artikel 14.3 och avser endast det förhållandet att formgivning skapats av en anställd inom ramen för ett anställningsförhållande. Det finns således inte någon lucka i förordningen när det gäller att bestämma innehavet av rätten till gemenskapsformgivning.

60 Acierta och Cul de Sac har påpekat att rätten till en gemenskapsformgivning kan överlåtas genom avtal.

61 Förenade kungarikets regering gör gällande att det i artikel 14.1 i förordningen inte föreskrivs vem som är innehavare av rätten till en formgivning som skapats på uppdrag. Förenade kungariket anser därför att medlemsstaterna i enlighet med skäl 31 och artikel 88.2 i förordningen kan tillämpa sin nationella lagstiftning gällande oregistrerade formgivningar.

Domstolens svar

62 Det ska först och främst erinras om att domstolen i förevarande mål har att lämna ett förhandsavgörande med avseende på endast det förhållandet att det är fråga om oregistrerade gemenskapsformgivningar som skapats på uppdrag och att sådana formgivningar enligt LPJDI inte likställs med sådana som skapats inom ramen för ett anställningsförhållande.

63 Det följer därför både av kravet på en enhetlig tillämpning av gemenskapsrätten och likhetsprincipen att en gemenskapsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för att bestämma dess betydelse och räckvidd normalt ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela gemenskapen, med beaktande av bestämmelsens sammanhang och det med bestämmelserna i fråga eftersträvade målet (se, bland annat, dom av den 18 januari 1984 i mål 327/82, Ekro, REG 1984, s. 107, punkt 11, av den 19 september 2000 i mål C-287/98, Linster, REG 2000, s. I-6917, punkt 43, och av den 14 december 2006 i mål C-316/05, Nokia, REG 2006, s. I-12083, punkt 21).

64 Så är fallet vad gäller begreppen formgivare och den till vilken rätten har övergått, som förekommer i artikel 14 i förordningen.

65 Om de ovannämnda begreppen tolkades olika i de olika medlemsstaterna skulle emellertid under liknande förhållanden rätten till en gemenskapsformgivning i vissa medlemsstater tillkomma formgivaren och i andra den till vilken rätten har övergått. Gemenskapsformgivning skulle därigenom inte åtnjuta samma skydd i hela gemenskapen (se, analogt, domen i det ovannämnda målet Nokia, punkt 27).

66 Det är därför viktigt att de ovannämnda begreppen får en enhetlig tolkning i gemenskapernas rättsordning.

67 En sådan tolkning stöds av skäl 1 i förordningen, enligt vilket ”[det] enhetlig[a] system[et] för att införa en gemenskapsformgivning [ger ett] enhetligt skydd och [har] enhetlig verkan inom gemenskapens hela territorium …”.

68 Det följer dessutom av artikel 1.3 i förordningen att den ovannämnda formgivningen får överlåtas endast med avseende på hela gemenskapen om inte annat föreskrivs i förordningen.

69 Vad i synnerhet beträffar en överlåtelse av en gemenskapsformgivning till den till vilken rätten har övergått, i den mening som avses i artikel 14.1 i förordningen, ska, såsom FEIA, Cul de sac och Acierta i huvudsak har iakttagit, påpekas att möjligheten till en sådan överlåtelse underförstått framgår av ordalydelsen i denna artikel.

70 En sådan tolkning av begreppet ”den till vilken rätten har övergått” följer för övrigt uttryckligen av vissa språkversioner, såsom de tyska, polska, slovenska, svenska, och engelska versionerna, där det på respektive språk heter Rechtsnachfolger, następcy prawnemu, pravni naslednik, den till vilken rätten har övergått och successor in title.

71 En sådan övergång inbegriper överlåtelse genom avtal.

72 Såsom generaladvokaten har betonat i punkterna 46–50 i sitt förslag till avgörande följer det nämligen av förordningens förarbeten att formgivaren genom avtal kan överlåta rätten till en gemenskapsformgivning till den till vilken rätten således övergår.

73 Denna tolkning får stöd av skälen 8 och 15 i förordningen. I dessa betonas nödvändigheten av att anpassa skyddet för gemenskapsformgivningar till behoven för alla industrisektorer inom gemenskapen.

74 Det är för övrigt väsentligt för skyddet av i synnerhet oregistrerade gemenskapsformgivningar att rätten, enligt skäl 21 och artikel 19 i förordningen, att förhindra efterbildning av dessa formgivningar säkerställs.

75 Bortsett från de individuella formgivare som omnämns i skäl 7 i förordningen följer det av skälen 16 och 25 i förordningen att även vissa industrisektorer inom gemenskapen kan vara skapare av oregistrerade gemenskapsformgivningar.

76 Under sådana omständigheter kan det, såsom Förenade kungarikets regering har anmärkt, inte uteslutas att den till vilken rätten har övergått kan vara en ekonomiskt starkare part än formgivaren och ha bättre förutsättningar att starta ett rättsligt förfarande för att förhindra efterbildning av sådana formgivningar.

77 Härav följer att den omständigheten att skyddet för gemenskapsformgivningar genom en avtalsenlig överlåtelse av skyddet för gemenskapsformgivningar anpassas till behoven för alla industrisektorer inom gemenskapen, i enlighet med skälen 8 och 15 i förordningen, kan bidra till det huvudsakliga syftet att de rättigheter som en gemenskapsformgivning medför ska kunna tillämpas effektivt inom gemenskapens hela territorium, såsom framgår av skäl 29 i förordningen.

78 Ökat skydd för industriell formgivning stimulerar enligt skäl 7 i förordningen för övrigt inte endast de enskilda formgivarna att bidra till gemenskapens samlade höga kompetens på området, utan främjar också innovation och utveckling av nya produkter och investeringar i produktionen av dessa.

79 Av vad ovan anförts följer att möjligheten för formgivaren att genom avtal överlåta en gemenskapsformgivning till den till vilken rätten har övergått i den mening som avses i artikel 14.1 i förordningen överensstämmer med både ordalydelsen i denna artikel och förordningens syften.

80 Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att kontrollera innehållet i ett sådant avtal och att i detta sammanhang avgöra huruvida rätten till den oregistrerade gemenskapsformgivningen verkligen har övergått från formgivaren i förevarande fall.

81 Vad ovan anförts står naturligtvis inte i motsättning till att den nationella domstolen inom ramen för denna prövning tillämpar avtalslagstiftningen för att avgöra vem rätten till en oregistrerad gemenskapsformgivning tillkommer enligt artikel 14.1 i förordningen.

82 Mot bakgrund av vad ovan anförts ska den tredje frågan a besvaras så, att under de omständigheter som råder i målet vid den nationella domstolen ska artikel 14.1 i förordningen tolkas så, att rätten till en gemenskapsformgivning tillkommer formgivaren såvida den inte har överlåtits genom avtal till den till vilken rätten övergår.

Den tredje frågan b samt den fjärde och den femte frågan

83 Med hänsyn till svaret på den tredje frågan a saknas det anledning att besvara den tredje frågan b, den fjärde och den femte frågan.

Rättegångskostnader

84 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den hänskjutande domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttranden till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Artikel 14.3 i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning är inte tillämplig på gemenskapsformgivning som skapats på uppdrag.

2) Under de omständigheter som råder i målet vid den nationella domstolen ska artikel 14.1 i förordning nr 6/2002 tolkas så, att rätten till en gemenskapsformgivning tillkommer formgivaren såvida den inte har överlåtits genom avtal till den till vilken rätten övergår.

Underskrifter